

Punct de vedere asupra proiectului de lege PL-x nr. 579/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții

În 2 septembrie 2015 a fost adoptată de Senat propunerea legislativă L252/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții. În prezent, proiectul se află în comisile Camerei Deputaților cu numărul PL-x nr. 579/2015.

Principalele amendamente aduse legii se referă la modul de autorizare a intervențiilor în zonele protejate. Conform propunerii legislative, se dispune separarea clădirilor de monument de cele din zonele protejate, ca urmare a diferențelor care privesc "natura lucrărilor de construire". Propunerea **omite însă corelarea tuturor articolelor care fac referire la intervențiile pe zone istorice, creând o disfuncție la nivel procedural**. Redăm în continuare, poziția Filialei Teritoriale București a Ordinului Arhitecților din România cu privire la propunerea legislativă.

1. Expunerea de motive a propunerii de modificare a Legii nr.50/1991 se bazează pe o teză falsă, postulând o diferență calitativă dintre monument, pe de o parte, și zona protejată, respectiv zona de protecție, pe de altă parte:

"Natura lucrărilor de construire este diferită în cazul monumentelor, a căror valoare este reprezentată de întregul imobil / ansamblu față de zonele construite protejate sau zonele de protecție a căror valoare este mai ales ambientală."

Argumentăm:

Prin **Convenția europeană a patrimoniului, Granada, 1985**, document pe care România l-a ratificat de bună voie prin Legea nr. 157, încă din 1997, legislația internațională privind protecția patrimoniului arhitectural nu se bazează pe diferența monument / zona protejată și zonă de protecție, ci pe conceptul unitar de patrimoniu. Cele două categorii de patrimoniu [monumentul / zona protejată, respectiv zona de protecție] au o relevanță științifică, metodologică proprie, dar în plan practic și tehnic sunt inseparabile; nu se poate susține că zonele protejate și de protecție sunt mai puțin importante decât monumentele pentru că au doar o valoare "ambientală" (!). Ele creează cadrul, extrem de important, în care ființează monumentele și, chiar din acest motiv, nu pot avea un grad de protecție inferior acestora.

"Natura lucrărilor de construire" este principial aceeași și pentru monumente, și pentru clădirile din zone protejate și zone de protecție, chiar dacă valoarea lor individuală poate fi diferită.

Prin **Carta de la Veneția, 1964**, conceptul de „monument istoric„ este definit ca fiind atât opera arhitecturală izolată, cât și ansamblul în care se găsește. Termenul se aplică nu doar operelor „majore” de artă ci și „lucrărilor mai modeste care au acumulat semnificație culturală odată cu trecerea timpului”. Prin document, recomandările pentru modul practic și tehnic de intervenție asupra celor două categorii sunt identice și subliniază unitatea metodei de intervenție atât pe monumente, cât și pe zonele protejate.

Prin **Legea nr. 422/ 2001 privind protejarea monumentelor istorice**, legislația din România se raliază celei internaționale, creând cadrul legal pentru aceeași abordare metodologică. Articolele 23 și 24 din lege, care se referă strict la modul de autorizare a lucrărilor de intervenție pe clădirile istorice (fie acestea monumente sau clădiri din zonele protejate) prevăd necesitatea avizării lucrărilor de Ministerul Culturii sau de serviciile deconcentrate ale acestuia, fiind deci supuse aceluiași proces legislativ de autorizare.

Zonele protejate sunt compuse din monumente istorice, clădiri istorice de vechime variabilă și clădiri de dată recentă, inserate în contextul istoric. Intervențiile pe clădirile istorice, dar nelistate ca monumente, sunt însă mai apropiate ca tehnică de monumentele istorice decât de clădirile noi. Acest lucru poate fi cu ușurință argumentat prin analiza caracteristicilor structurale, materiale, ornamentale specifice clădirilor istorice mai vechi de 60 de ani, când tehnica de construcție nu varia esențial față de cea tradițională, existând elemente comune mai ales în sistemul de funcționare și încălzire al clădirii. Astfel, argumentul tehnic al diferențelor „naturii” lucrărilor de construire dintre monumente și clădirile din zonele protejate nu este valabil. **Legea privind protecția monumentelor istorice este direct afectată de noile dispoziții ale legii nr. 50.**

Tot prin legea 422, art. 9, orice monument istoric este indisolubil legat de zona de protecție, care îi vine atribuită încă din momentul listării. Includerea zonelor de protecție în planurile urbanistice și în regulamentele aferente acestor zone de protecție este **obligația legală** a autorităților publice.

În fond, decizia de a fragmenta lit.b a alin. 1 din art. 3 în două segmente b și b¹ poate fi considerată acceptabilă cu o singură condiție:

corelarea în integralitate a tuturor articolelor care trimit la art. 3, alin. 1, lit. b., în forma actualizată și republicată a legii nr. 50, pentru a le face aplicabile invariabil atât pentru lit. b, cât și pentru noua literă adăugată lit. b¹.

Eludarea intenționată a lit. b¹, din momentul înaintării proiectului de lege în forma inițiatorului din data de 11 martie 2015, și până la ultima formă, adoptată de Senat la 2 septembrie 2015, ignoră măsurile de protecție a zonelor construite protejate. Atât anularea obligativității autorizației de construire, cât și desființarea oricărei forme de sancțiune a

intervențiile abuzive sau ilegale, sunt dispoziții care vin în contradicție cu politicile europene actuale de protecție a patrimoniului.

2. Plecând de la această premisa falsă, propunerea legislativă separă art. 3, alin.(1), lit.b) – tratat în legea actuală patrimoniul construit în mod unitar – în două litere:

lit. b): *"Lucrări de construire, reconstruire, extindere, reparare, consolidare, protejare, restaurare, conservare precum și orice alte lucrări, indiferent de valoarea lor, care urmează să fie efectuate la **construcții reprezentând monumentele istorice, inclusiv la anexele acestora identificate în același imobil-teren și/sau construcții.**" (s.n.)*

și

lit. b¹): *"Lucrări de construire, reconstruire, extindere, reparare, consolidare, protejare, restaurare, conservare precum și orice alte lucrări, indiferent de valoarea lor, care urmează să fie efectuate la **construcții amplasate în zone construite protejate și în zone de protecție a monumentelor, stabilite prin documentații de urbanism aprobate potrivit legii.**" (s.n.)*

Mai departe însă, articolele Legii nr. 50 în care se introduc restricții sau se prevăd sancțiuni referitoare la art. 3, alin.(1), lit.b) nu sunt corelate cu noua formă, în care apare lit.b¹). Omisiunea lit.b¹) are consecințe negative majore:

2.1. In zonele protejate și în zonele de protecție, devin posibile o serie întreagă de intervenții interzise până acum:

Art. 11 – devin permise lucrări care până acum erau supuse obligativității autorizației de construire:

- zugrăveli și vopsitorii exterioare, dacă nu se modifică elementele de fațadă și culorile clădirilor, finisaje interioare și exterioare (tencuieli, placaje etc.)
- scări, ziduri de sprijin, trotuare (de multe ori dăunătoare prin blocarea aerisirii fundației și menținerea umezelii în clădire)
- reabilitare energetică (anvelopare) a zidăriei sau acoperișului
- restaurarea, conservarea, investigarea și cercetarea

2.2. Sancțiunile referitoare la încălcarea legii în zonele protejate și de protecție au dispărut:

Art. 26 – devin permise lucrări care până acum erau supuse obligativității autorizației de construire:

- executare, desființarea (totală sau parțială) fără autorizație a lucrărilor de construire
- executare, desființarea (totală sau parțială) fără respectarea prevederilor autorizației sau proiectului tehnic, precum și continuarea lucrărilor fără solicitarea unei noi autorizații.

2.3. Avizul Ministerului Culturii pentru lucrări în zonele protejate și în zonele de protecție ale monumentelor nu mai este necesar. Se creează astfel o contradicție cu prevederile Legii nr.422 privind protejarea monumentelor istorice:

Art. 28 – nu mai este necesar avizul Ministerului Culturii sau a serviciilor deconcentrate pentru realizarea de intervenții asupra clădirilor din zonele protejate.

În concluzie:

Pornind atât de la legislația românească pentru protecția patrimoniului în vigoare, precum și de la convențiile internaționale la care România a ales să adere, este de obligația autorităților abilitate să asigure prin orice mijloc protecția patrimoniului, iar una dintre principalele metode este asigurarea unui cadru legislativ favorabil conservării zonelor istorice în vederea transmiterii acestora către viitoarele generații.

Considerăm că, prin modificările aduse legii nr. 50, România nu îndeplinește datoria la care s-a angajat, ci din contră, face opoziție legislației europene. Noile modificări prezintă un factor de risc real pentru zonele construite protejate, prin acceptarea intervențiilor neavizate, cu efecte ireversibile asupra calității peisajului istoric și cultural urban, deja alterat de urbanismul derogatoriu practicat cu girul autorităților locale.

Pentru evitarea creării unui astfel de cadru legislativ, permisiv intervențiilor inoportune, solicităm Camere Deputaților revizuirea textului de lege și corelarea integrală a acestuia, în toate articolele din textul de lege afectate de separarea clădirilor istorice în celor două alineate.

Urmărim în continuare activitatea comisiilor delegate, făcând apel către toate instituțiile, organizațiile și grupurile interesate de a reacționa ferm și prompt împotriva acestei inițiative.

Anexă – tabel cu prezentarea în paralel a modificărilor proiectului de lege.

Cu deosebită considerație,

17.09.2015

Arh. Șerban Sturdza

Președinte